

Terraviva spetga sil signal da partenza

Terraviva ei ina organizaziun independenta instradada per promover la biodiversitad el cantun Grischun. Tgei ch'ei la finamira dalla organizaziun e tgi che stat davos quella uniun ha il president da Terraviva Andrin Perl explicau il vendergis vargau a Castrisch.

ANDREAS CADONAU/FMR

«Momentan essan nus aunc ina uniun che vegn proximamein a seconstituir sco fundaziun.» Quei ha il president da Terraviva, *Andrin Perl* getg sin damonda alla FMR. Terraviva ei tenor atgnas indicaziuns ina organizaziun independenta instradada per promover la biodiversitad el cantun Grischun. Che quella organizaziun ei buca pli enconuschenta ha tenor il president da Terraviva in motiv: «Nus spitgein aunc sin il signal da partenza ufficial dalla regenza grischuna.» L'uniun Terraviva secumpona da per-

Andrin Perl presidescha Terraviva, ina organizaziun instradada sco center da competenza en damondas dalla biodiversitad.

FOTO AUGUSTIN BEELI

sunas dil fatg che duein instradar el cantun Grischun la strategia per promover la biodiversitad. Ina strategia elavurada dalla Confederaziun per l'entira Svizra sin ina iniziativa parlamentara lantschada avon prest diesch onns.

Gia entschiet a luvrar

Bein ei l'uniun Terraviva cun Andrin Perl al tgamun seconstituida e ha gia entschiet a promover divers projects che sesprovan da mantener la diversitad biologica el Grischun. «Reclama per nossas activitads fagein nus pil mument aunc buc.» Quei duess denton semidar enaquella ch'il cantun Grischun surdat alla organizaziun in mandat ufficial per sia lavur. «Lu vegnin nus a midar l'uniun en ina fundaziun cun la medema finamira e far dapli reclama per nossas stentas.» Sco quei che Andrin Perl dat d'entellir fan diversas personas dil fatg part alla

uniun. «Quellas personas vegnan silsunter era a formar il cussegl da fundaziun da Terraviva.» Sper il president Andrin Perl anflan ins silla pagina da Terraviva per exempel *Thomas Voneschen* sco meinafatschenta ed aunc ulteriuras siat personas che porta diversa savida ella uniun respectivamein el cussegl da fundaziun. Sco quei che Andrin Perl gi eis ei buca gl'intent da Terraviva dad instradar agens projects per promover la diversitad ecologica grischuna. Tenor sias explicaziuns ha l'organizaziun l'incarica da sustener e cusseglar personas ed organizaziuns che s'engaschan per la biodiversitad.

Center da competenza

«Nus essan aschidadir il center da competenza grischun en damondas dalla varietad ecologica», gi il president da Terraviva. Sco quei ch'ins po era intervegnir neu dalla pagina dalla uniun respectivamein fundaziun vul Terraviva sensibilisar la publicitad e far attent con impurtonta che la varietad ecologica ei per la veta e la finala era per la sanadad humana. Ils collavurats da Terraviva vulan era sustener e gidar a planisar e realisar projects ed ideas ch'augmentan il spazi da viver per tuttas specias. «Nos cussegls en caussa biodiversitad sedrezzan a personas privatas, scolars ni era organizaziuns.» Ina lavur ch'il center da competenza per la biodiversitad grischuna ha per part gia lantschau. Terraviva vul era collavurar cun biros ecologics existents, gi Andrin Perl. «Nus havien denton constatau ch'ei dat ina certa munconza da quels biros che han era da batter cun munconza da persunal.» Purschii in'egliada ella lavur ed intent futur da Terraviva ha Andrin Perl il vendergis vargau a caschun dalla radunanza generala dalla uniun Protecziun d'utschals Surselva.

Cantun e Confederaziun vulan e ston promover la biodiversitad.

FOTO ANDREAS CADONAU

«Nus vulein buca moralisar»

Helen Riedi presidescha l'uniun Protecziun d'utschals Surselva che ha salvau il vendergis vargau sia emprema radunanza generala a Castrisch. La nova uniun ha anflau dabia adherents era grazia allas personas prontas da metter en pei e tgamunar l'uniun.

ANDREAS CADONAU/FMR

Grondas stentas dad anflar commembradi para l'uniun Vogelschutz/Protecziun d'utschals Surselva buca da haver giu. L'uniun dumbra actualmeins 66 commembras e commembers ed ha salvau il vendergis vargau sia emprema radunanza generala. Grazia alla prontad da *Helen Riedi* da sorprender il tgamun dalla uniun eis ei stau pusseivel da metter en pei ina organizaziun en Surselva che sempatscha dils utschals. Ina uniun che vul s'engaschar per la biodiversitad e tralasar da moralisar sco quei che la presidenta ha tradiu el discuers cun la FMR.

FMR: Vossa uniun fundada l'entschatta november 2022 ha gia anflau dabia adherents?

Helen Riedi: Gie quei ei aschia, gia a caschun dalla fundaziun dumbra l'uniun 60 commembras e commembers ed ussa ein aunc sis ulteriurs vegni vitier e da quels han 39 fatg part alla emprema radunanza.

Igl interess per proteger ils utschals en Surselva para grondas?

Ils basegns ei segir avon maun, schiglioc havessan nus buc anflau tons commembers e quei senza ir e trer pil tschiep. Nus essan denton dapli che sulet in'uniun che vul s'engaschar per ils utschals. Ei va en general per la protecziun dalla natira, per promover la biodiversitad.

Danunder deriva Vies interess persunal e la prontad da s'engaschar?

Jeu vai adina giu plascher da contemplar ils utschals cun ir a spass e quei senza che jeu

«La varietad dallas specias vegn era tier nus pli pintga.»

Helen Riedi

havess giu grondas enconuschentschas davart l'utschleglia. Jeu hai frequentau avon in onn in cuors introductiv ella scienza d'utschals dil Muesum dalla natira. E vai fatg stem ch'ei dat diversas secziuns regiunals dalla protecziun d'utschals che fan part alla uniun tetgala Birdlife Grischun ch'ei part dalla uniun nazionala. E jeu sun sedumendad sch'ei dat buc enzatgei semegliant el

Surselva? Jeu fuss atgnamein bugen separticipada e s'engaschada en ina tala uniun.

Ha ei para buca dau?

Na, ha ei buca dau. Jeu hai denton spert enderschiu ch'igl interess per ina tala uniun era avon maun. Sulet muncava la prontad da metter en pei l'uniun e sorprender il presidi. Jeu vai bein ponderau empau, per quei che jeu sun atgnamein buc in dunna dil fatg. Ei mava denton primarmeins per sefatschentar cun damondas organisatoricas e jeu vai spert anflau ulteriuras personas prontas da s'engaschar. Cun sustegn da Birdlife Grischun havein nus lu organisau sco emprem pass ina sera d'informaziun.

La natira en Surselva para intacta, drova ei Vossa uniun?

In problem ei la biodiversitad, la varietad dallas specias vegn era tier nus pli pintga e quei ei lu era per ils utschals in problem. Nossa uniun vul denton buca mussar cul det e moralisar. Nus vulein en emprema lingia far attent alla problematica e porscher maun per megliar la situaziun. Per exempel far attent ch'ills bials pastgets segai regularmeins ein ozilgi buca d'engrau per diversas specias e la finala era buca d'engrau als utschals. En nossa uniun s'engaschan era pliras personas dil fatg che dattan bugen sclariment e cusseglan en caussa.

Nua vegnan ins ad entupar Vossa uniun?

Nus havein gia organisau ni essan lundervi da metter en pei diversas occurrenz. Sco per exempel el decuers dil meins mars in cuors da tgirar bostga. Tgi che s'intressescha per nossas activitads sa consultar la pagina da nossa uniun Vogelschutz/Protecziun d'utschals Surselva.

DANIS/DARDIN

Stuschau las schibettas

Pervia dil prighel d'incendis han ils organisatsurs da cuminonza cun la vischnaunca da Breil decidiu da stuschar il trer schibettas per ina jamna. Previu era ei da trer las schibettas la sonda vargada. Sulet a Danis/Tavanasa ed a Dardin ei usit da trer schibettas aunc semantenius. En domadus loghens organisaschan las uniuns da giuventetgna il trer schibettas. A Danis/Tavanasa entscheiva l'occurrenza mintgamai cun ina devoziun en baselgia. Ussa speran las uniuns da giuventetgna sin plievgia per ch'ills prighel d'incendis tschessi entochen la sonda proxima. (fmr/ac)

La giuventetgna da Danis/Tavanasa e Dardin ha stuschau il trer schibettas pervia dil prighel d'incendis.

FOTO MAD

«KIRCHE IN NOT»

Lucia Wicki-Rensch ei seretratga sco responsabla per l'informaziun

Lucia Wicki-Rensch ch'ei oriunda da Trun e che viva dapi 49 onns a Lucerna, ei seretratga sco responsabla da comunicaziuns dall'Ovra d'agid catolica «Kirche in Not». Dapi 1998 eis ella s'engaschada egl agid culs cristifideivels paupers, persequitai e basignus en biaras tiaras. 2006 eis ella daventada responsabla e menadra dalla comunicaziun ed informaziun dalla secziun svizra da «Kirche in Not» cun sedia a Lucerna. Quella incarica ha ella surdau cun uonn ad *Ivo Schürmann*, oriunds da Turitg. Lucia Wicki-Rensch resta denton fideivla a «Kirche in Not» sco responsabla per la Svizra taliana. Quei pensem ei vegniun adossaus ad ella 2019. (fmr/gc)

Lucia Wicki-Rensch resta tutina fideivla a «Kirche in Not».

FOTO MAD

GLION

Malegiar encunter l'uiara

Ina project dad art sin viadi viseta la claustra da Glion. A partir dalla dumengia ils 26 da fevrer 2023 presentan ils artists ucrains *Sonia Atlantova* ed *Oleksandr Klymenko* lur project che senumna: «Iconas sin chistas da muniziun» ella baselgia claustrala dalla soras dominicanas a Glion. Sco quei che la claustra da Glion scriva en ina comunicaziun po il project artistic buc impedir l'uiara. El vul malgrad tut la miseria che l'uiara caschuna regurdar che la pasch ei pusseivla. «Ina sbrenzla da speranza che selai buca destruir.» Ils artists dalla Ucraina malegian iconas, maletgs da figuras biblicas sin chistas da muniziun. Las chistas da muniziun che portan alla schuldada prevediment per seriscuder digl inimitg portan era destrucziun e mort. E las chistas da muniziun ch'ei da lenn vesan ora empau sco vischals. Quei fatg ha intimau l'artista ed igl artist da malegiar sin las aissas da quellas chistas en stil tradiziunal iconas. «Las ovras duein purtar ils simbols dalla indestruibilitad e dalla nova veta che nescha ord la ruina.» Il recav dalla exposiziun va a favur dad in spital da voluntaris che sesanfla egl in-tschess d'uiara ella Ucraina. (fmr/ac)

L'exposiziun ella baselgia claustrala a Glion cuoza entochen ils 26 da mars 2023 ed ei aviarta igl gliendisg entochen la sonda dallas 9.00 entochen las 17.00 e la dumengia dallas 11.00 entochen las 17.00.